

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2024, 8(2): 134-149.

DOI: [10.26677/TR1010.2024.1409](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1409)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Balıkesir İlinin Kültürel Miras Değerlerinin Bilinirliğine Yönelik Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma

Doç. Dr. Gülay ÖZDEMİR YILMAZ, Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Balıkesir, e-posta: gulay@balikesir.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8326-4797>

Doğancan BOSTAN, Yüksek Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, e-posta: dogan1995bostan@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7846-1352>

Öz

Bu çalışmanın amacı, her biri kültür turizmi elçisi olan lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin Balıkesir ilinin somut ve somut olmayan kültürel miras değerleri ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemektir. Ayrıca bu değerlerin bilinirliğini artırmak için neler yapılması gerektiğine yönelik öğrencilerin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Kültürel miras değerlerinin hem bilinirliğinin artması hem de korunup gelecek nesillere aktarılmasının yollarından biri turizmdir ve bu konuda gençlere birtakım sorumluluklar düşmektedir. Çünkü gençler, kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılmasında köprü görevi üstlenmektedir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın evreni Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri olarak belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırma Şubat ve Mart 2024 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Anketler yüz yüze yapılmış ve analize uygun 348 anket değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin, Balıkesir iline ait olan somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinden sadece birkaç tanesini bildikleri tespit edilmiştir. Genel olarak öğrenciler tarafından kültürel miras değerlerinin bilinirliği düşüktür. Öğrenciler, kültürel mirasın kültürün öğrenilmesi bakımından önemli olduğunu ve Balıkesir'e ait kültürel miras değerlerinin bilinirliğinin artması için en önemli paydaşın yerel halk olduğunu düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, Bilinirlik, Önem, Öğrenci, Balıkesir.

Makale Gönderme Tarihi: 06.04.2024

Makale Kabul Tarihi: 05.06.2024

Önerilen Atıf:

Özdemir Yılmaz, G. ve Bostan, D. (2024). Balıkesir İlinin Kültürel Miras Değerlerinin Bilinirliğine Yönelik Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 8(2): 134-149.

© 2024 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2024, 8(2): 134-149.

DOI: [10.26677/TR1010.2024.1409](https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1409)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

An Investigation on the Awareness of Balıkesir Province's Cultural Heritage Values Among Undergraduate Tourism Students

Associate Prof. Dr. Gülay ÖZDEMİR YILMAZ, Balıkesir University, Faculty of Tourism, Balıkesir, e-mail: gulay@balikesir.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8326-4797>

Doğancan BOSTAN, MSc. Student, Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Balıkesir, e-mail: dogan1995bostan@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-7846-1352>

Abstract

This study aims to determine the knowledge level of undergraduate tourism students, each of whom is a cultural tourism ambassador, about the tangible and intangible cultural heritage values of Balıkesir. In addition, the opinions of the students on what should be done to increase the awareness of these values were tried to be determined. Tourism is one of the ways to improve the awareness of cultural heritage values and to protect and transfer them to future generations and adolescents have some responsibilities in this regard. Because adolescents act as a bridge in transmitting cultural values to future generations. For this purpose, the study population was determined as Balıkesir University Faculty of Tourism students. The questionnaire technique was used as a data collection method in the study. The research was conducted between February and March 2024. Questionnaires were administered face-to-face and 348 were evaluated as suitable for the analysis. Accordingly, it was determined that students know only a few of the tangible and intangible cultural heritage values of Balıkesir. In general, the awareness of cultural heritage values by students is low. Students think that cultural heritage is important for learning culture and that the most important stakeholder in increasing the awareness of the cultural heritage values of Balıkesir is the local community.

Keywords: Cultural heritage, Awareness, Importance, Student, Balıkesir.

Received: 06.04.2024

Accepted: 05.06.2024

Suggested Citation:

Özdemir Yılmaz, G. and Bostan, D. (2024). An Investigation on the Awareness of Balıkesir Province's Cultural Heritage Values Among Undergraduate Tourism Students, *Journal of Turkish Tourism Research*, 8(2): 134-149.

© 2024 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Toplumların meydana getirdiği gelenekleri ve inançları, sanatları ve yaşayış biçimleri olarak tanımlanan kültürün, zamanla kültürel miras değerlerine dönüştüğünü söylemek mümkündür (Yaşarsoy vd., 2021). Kültürel miras, geçmişte yaşamış olan toplumlar tarafından meydana getirilen gelenekler, görsel sanatlar, sosyal hayattaki uygulamalar, etkinlikler, festivaller, tarihi anıtlar ve binalar gibi somut veya somut olmayan eserlerin geleceğe aktarılmasıdır (Demir, 2023). Kültürel miras, toplumu birbirine bağlayan ve güçlenmesini sağlayan değerlerin bütünüdür. Turizm açısından da son zamanlarda ilgi çeken bir konu haline gelmiştir (Doğaner, 2003). Toplumların kültürel miras değerlerini bilmesi, sahip çıkması, kültürel mirasın önemini farkında olması ve koruması (Bal, 2021) turizm açısından da önem arz etmektedir.

Kültürel mirasa sahip çıkmak özellikle gençlerin sorumluluğundadır. Teknoloji alanında yaşanan hızlı değişimin yaşamı kolaylaştıran avantajları olsa da toplumsal yapıyı olumsuz etkileyen değişimlere de sebep olduğu söylenebilmektedir. Teknolojiye bağımlı olan gençlerin kültürel kimliklerine uzak, miras değerlerine yabancı ve geçmişle bugünü ilişkilendiremeyen bir hayat yaşadığı düşünülmektedir (Kocakaya ve Dönmez, 2022: 125). Kültürel miras değerlerinin üniversite öğrencileri tarafından bilinirliğine yönelik yapılan birçok araştırma sonucunda, gençlerin öğrenim gördükleri şehirlere ait kültürel miras değerleriyle ilgili bilgi ve farkındalık düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Yani yapılan araştırmaların sonuçları bu düşüncüyü destekler niteliktedir. Ayrıca, somut olmayan kültürel miras değerlerinin bilinirliği ile ilgili çalışmaların nispeten az olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın çıkış noktasını gençler oluşturmaktadır. Çalışmada, zengin kültürel miras değerlerine sahip olan Balıkesir ilinin somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri tarafından bilinirliğini tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencilerin kültürel miras değerlerinin Balıkesir için önemi ile ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Zengin kültürel miras değerlerine sahip olan Balıkesir ilinde öğrenim gören ve birer kültür temsilcisi olarak görülen turizm eğitimi alan öğrenciler tarafından ne derece bilindiği ve öğrencilerin bu değerlerin bilinirliğinin artırılması için neler yapılması gerektiği ile ilgili görüşlerinin tespitinin önemli olduğu düşünülmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kültür, Latince kökenli olan "culture" kelimesinin karşılığı olarak Türkçeye girmiştir (Oğuz, 2011). Kültür kavramını ilk kez açık ve ayrıntılı bir şekilde tanım olarak ele alan İngiliz antropolog Edward Barnett Tylor, 1871 yılında kaleme aldığı yazısında; "bilgi, inanç, sanat, hukuk, ahlak, adet, gelenek ve toplumun bir üyesi olarak kişinin yaşayarak kazandığı huylar ve yetenekler bütünü olarak tanımlamıştır (Harman Aslan ve Diker, 2023). Türk Dil Kurumu (2024) sözlüğüne göre kültür, "tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki kuşaklara aktarmada kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü" olarak tanımlanmıştır. Kültür, insanın doğum öncesinden doğum sonrasına kadar devam eden ve asla bitmeyen bir süreç olarak yapılan yolculuktur (Srivastava, 2015). Günlük yaşamın genel standartları ve değerleri hakkında insanlara kılavuzluk sağlamaktadır (Bujdosó vd., 2015). Kültür ve miras tanımlarından yola çıkarak; kültürel miras için de kültürel değerlerin, geleneksel bilgilerin, festivallerin, inanç sistemlerinin, yöresel kıyafetlerin, sanatların vb. sözlü ve sözsüz olarak gelecek kuşaklara aktarılması olarak tanımlanabilmektedir (Mokrane ve Halaç, 2022). Kültürel miras, bir grup veya toplumun geçmiş nesillerden miras kalan, günümüzde korunan ve gelecek nesillerin yararına bahşedilen fiziksel eserler ve somut olmayan niteliklerin mirasıdır (Cernicova vd., 2022). Kültürel

miras, geçmişten günümüze toplumların içinde bulunduğu yaşam ve zaman doğrultusunda ürettiği, geliştirdiği, biriktirdiği, yaşadığı, sonraki kuşaklara faydalanmaları için bıraktığı değerler ile fertlerin var olma nedenlerini gösteren olgulardır (Yaşarsoy, 2021). Kültür ve Turizm Bakanlığı (2009) tarafından kültürel miras, “geçmişten miras alınan farklı sebeplerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak varlığı olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir millete ait değerler bütünüdür.” şeklinde tanımlanmıştır. Kültürel miras, belli bir yaşam görüşünü temsil etmekte ve geçmişin günümüze aktarılmasını sağlamaktadır (Prott ve O’Keefe, 1992). Bu tanımlardan hareketle kültürel mirası kısaca, “bir topluma ait değerler bütünüdür” (Akpirinç ve Mancı, 2019) şeklinde ifade etmek mümkündür. İnsanların etnik kökenlerini, geçmişlerini, yaşam tarzlarını yansıtan kültürel miras kaynakları; arkeolojik eserler, etnografik eserler, tarihi eserler ve mimari eserleri kapsamaktadır (Köroğlu vd., 2018).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) tarafından kültürel miras, “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” ile somut ve somut olmayan kültürel miras şeklinde sınıflandırılmıştır (UNESCO, 2003). Buna bağlı olarak somut kültürel miras; insan eli ile yapılmış yapı ve eşyayı kapsayan, gelecek kuşaklara bırakılmak üzere korunan, saklanan ve önemli görülen eserlerdir (Can, 2009). Somut olmayan kültürel miras ise “toplulukların ve kimi durumlarda bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller, anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlardır.” (Türker ve Çelik, 2012: 89). Sözlü gelenek ve anlatımlar, gösteri sanatları, festivaller, ritüeller ve şöenler ile el sanatları gibi geleneklerdir (Ar, 2015).

Kültürel miras bir toplumun geçmişini, bilgi birikimini, sosyal, siyasal, kültürel birikimini günümüze taşıdığı için önemsenmelidir. Toplumun sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin yok olması yenilenmesinin mümkün olmadığı kayıpların yaşanması anlamına gelmektedir. Somut kültürel miras zaman içerisinde değişmezlik gösterirken; somut olmayan kültürel mirasın yok olması daha güçlü bir olasılıktır (Negiz, 2017: 164). Bu nedenle toplumun kimliği olan bu değerlerin korunması ve sürdürülebilir olması oldukça önemlidir. Sürdürülebilirliğin sağlanması için bilinirliğinin artırılması ve önemi ile ilgili farkındalığın yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bunun için kültürel miras değerlerini günlük hayata dâhil ederek, ekonomik bir boyut kazandırarak ve sosyal gelişmenin bir aracı olarak değerlendirmek gerekmektedir. Bu topluma rağmen değil toplumla birlikte koruma ilkesi ön planda tutularak yapılmalıdır (Öksüz Kuşçuoğlu ve Taş, 2017: 64).

Kültürel miras unsurlarının ekonomik ve sosyal açıdan bir araç olarak kullanılması için turizm sektörü adeta bir fırsattır. Son yıllarda insanların soylarını, geçmişlerini ve farklı yaşam şekillerini merak etmeye başlaması ve bu motivasyonla seyahate çıkmaları nedeniyle kültürel unsurlar turizmin odak noktası haline gelmiştir (Emekli, 2012). Kültür turizmi, ülkelerin hem kültürel miraslarını korumaları hem de bundan ekonomik ve sosyal yarar sağlamalarını mümkün hale getirmiştir. Fakat, ülkelerin sahip olduğu kültürel varlıklar sadece ekonomik bir kaynak olarak görülüp pazarlanırsa uzun vadede geri dönüşü olmayan büyük kayıpların yaşanmasına yol açacaktır (Meydan Uygur ve Baykan, 2007: 38). Ne yazık ki turizm planları yapılırken bu değerlerin dikkate alınmaması sonucunda koruma ile ilgili problemlerin yaşandığı görülmektedir (Öztürk ve Yazıcıoğlu, 2002: 7).

Geçmişten günümüze kültürel mirasın, genç bireylere gelişim fırsatı sunan, bireylere farklı deneyimler yaşatan, dünyaya ve yaşama anlam katan değerler olduğu göz önüne alınırsa, özellikle genç bireylerde kültürel miras bilinirliği oldukça önemli bir konu haline gelmektedir (İSMEP, 2014, Uysal, 2018). Bu bağlamda Belber ve Sözbilen’in yapmış olduğu çalışmada, üniversite eğitimi alan gençlerin, boş zamanlarını teknolojinin olumsuz etkisiyle daha çok pasif faaliyetlerle değerlendirdikleri ve gençlerin kültürel etkinliklere katılım düzeylerinin oldukça düşük olduğu vurgulanmıştır. Özellikle turizm eğitim alan gençler, kültürel etkinliklerle ve

destinasyonlarla bağlantılı görevlerde yer alacağı için adeta birer kültür turizmi elçisi gibidirler (Belber ve Sözbilen, 2019: 902). Ülkelerin kimliğini yansıtan kültürel değerlerin korunması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla gençlerin kültürel değerler konusunda bilinçlendirilmesi, miras aktarımında en önemli görevin kendilerine ait olduğunun anlatılması ve farkındalık düzeylerinin yükseltilmesi gerekmektedir.

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kültürel miras değerlerinin ve bu değerlerin öneminin çocuklar ve gençler tarafından bilinirliğinin tespit edilmesine yönelik çok sayıda çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmalardan bazıları aşağıdaki gibidir:

Harman Aslan ve Diker (2023), “Geçmişten Geleceğe” isimli Erasmus+ Gençlik Değişimi projesine katılan gençlerin somut olmayan kültürel miras farkındalığını belirlemek için araştırma yapmışlardır. Üç farklı ülkeden 43 gencin katıldığı proje kapsamında gençlerin çoğunlukla somut kültürel miras hakkında bilgi edindikleri ve öğrendikleri, bu değerlerin toplumda farkındalık düzeyinin artırılarak korunabileceği görüşüne sahip oldukları tespit edilmiştir. Gençlerin benzer projelere katılma konusunda da istekli oldukları tespit edilmiştir.

Soybalı vd., (2022) tarafından Afyon Kocatepe Üniversitesi turizm rehberliği bölümü öğrencilerinin somut olmayan kültürel miras değerlerine yönelik bilgi, deneyim ve tutumlarını belirlemek amacıyla 245 kişi ile yüz yüze görüşme yöntemiyle veri toplanmış ve yapılan araştırma sonucunda; öğrencilerinin bilgi, deneyim ve tutumlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacılar, ilgili yazında somut olmayan kültürel miras değerlerine yönelik yapılan araştırmaların yeterli düzeyde olmadığı düşüncesinden yola çıkarak bu çalışmayı gerçekleştirmişlerdir.

Yaşarsoy, Koç ve Ulema (2021) tarafından Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin kültürel miras farkındalığını belirlemek için araştırma yapılmıştır. Nicel olarak tasarlanan araştırmada anket tekniği tercih edilmiş ve 230 katılımcıya elektronik ortamdan ulaşılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin kültürel miras farkındalığının genel olarak yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin kültürel miras farkındalığı yaş grupları arasında istatistiksel açıdan farklılık göstermiştir. Katılımcılar, ilin turizminin gelişmesi için tanıtım çalışmalarına önem verilmesi gerektiğini, festival gibi etkinliklerin sayısının artırılmasını ve ilde altyapı ve üstyapı çalışmalarının hızlandırılması gerektiğini düşünmektedir.

Mancı (2019), Harran Üniversitesi öğrencilerinin kültürel miras farkındalığı ve deneyimlerini belirlemek için araştırma yapmıştır. 445 öğrenci üzerine anket gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler sonucunda, öğrencilerin Şanlıurfa'nın bazı kültürel miras değerleri ile ilgili farkındalığının yüksek olduğu ve deneyime sahip oldukları, bazı miras değerlerine yönelik farkındalığın düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin farkındalık ve deneyim düzeylerinde bölümlerin, kişisel gelirin ve memleketlerinin etkili olduğu belirlenmiştir.

Gürdoğan Bayır ve Çengelci Köse (2019), kültürel miras ve korunmasına ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik araştırma gerçekleştirmişlerdir. Nitel olarak tasarlanan araştırmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmaya beşinci ve altıncı sınıf olan 186 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, öğrencilerin kültürel mirası; “geçmiş kuşaklara ait, tarihi eser, kültürel eser ve doğal eser” şeklinde tanımladıklarını tespit etmişlerdir. Öğrenciler, kültürel mirasın tarihsel ve ekonomik değeri olması ve kültür aktarımını sağlaması nedeniyle korunması gerektiğini düşünmektedirler.

Sağ ve Ünal (2019), Safranbolu’da bir devlet okulunda öğrenime devam eden 4. sınıf öğrencilerinin, somut olmayan kültürel mirasa yönelik farkındalık düzeylerinin belirlenmesi amacıyla araştırma yapmışlardır. Nitel olarak tasarlanan araştırmada, araştırmanın amacı doğrultusunda 11 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, çocuk oyunları dışında öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının bulunmadığı belirlenmiştir.

Bahtiyar Karadeniz, Sarı ve Kabacık (2018), Ordu Üniversitesi öğrencilerinin ilin doğal ve kültürel turizm kaynaklarına yönelik farkındalık ve deneyimlerini araştırmışlardır. Nitel olarak tasarlanan araştırmada 1178 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, öğrencilerin Ordu’ya ait turistik değerler ile ilgili farkındalıklarının oldukça düşük olduğu tespit edilmiştir.

Güneş ve Alagöz (2018), turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras tutumlarını belirlemeye yönelik Erzincan Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu’nda araştırma yapmışlardır. 115 öğrenci üzerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin kültürel miras değerlerine ilgili ve bu değerleri korumaya istekli oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin kültürel miras unsurlarına yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu belirlenmiştir.

Buluk (2017) tarafından Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nde lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras farkındalıklarını belirlemek amacıyla araştırma yapılmıştır. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan 550 öğrenciye anket uygulanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, turizm eğitimi alan öğrencilerin kültürel miras farkındalıklarının genel anlamda düşük olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin etkinlikler, el sanatları ve yöresel yemekler ile ilgili farkındalık puanları düşük, Çanakkale il merkezi civarında bulunan tarihi yapılar ve alanlara yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Merkez dışında bulunan 11 tarihi yapı ve alanlara yönelik farkındalıklarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Karaca Yılmaz vd., (2017) tarafından Cumhuriyet Üniversitesi öğrencilerinin Sivas ilinin kültürel miraslarına yönelik farkındalıklarının tespitine yönelik iki aşamalı araştırma yapılmıştır. İlk aşamada, 1128 öğrenci ile Kültürel Miras Farkındalık Ölçeği kullanılarak anket gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada odak grup çalışması yapılarak öğrencilerin kültürel miras farkındalığı ve bu farkındalığın artırılması için yapılması gerekenlere yönelik önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin kültürel miras ile ilgili farkındalıklarının düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tarihi yapılar, el sanatları ve yöresel yemekler ile ilgili farkındalıklarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Güdü Demirbulat, Saatçi ve Avcıkurt (2015), Uludağ Üniversitesi Harmançık Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Bursa’nın somut kültürel varlıklarına yönelik algılarını belirlemek için araştırma yapmışlardır. 244 öğrenci üzerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, memleketi Bursa olan öğrenciler ile Bursa dışında bir il olan öğrenciler arasında görüş farklılığı olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okudukları programa göre de farklılıklar tespit edilmiştir. Öğrencilerin okudukları bölümde aldıkları derslerin turizm bilincini etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Keçe (2015), sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının Ankara iline ait tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik ilgi ve farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla araştırma yapmıştır. 336 öğrenci ile anket gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen adaylarının tarihi ve kültürel turizm değerlerine yönelik tutumlarının yüksek olduğu fakat yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir.

Ablak vd., (2014), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde öğrenim gören Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Kırşehir'in tarihî ve kültürel turizm değerleri hakkındaki tutumlarını karşılaştırmaya yönelik araştırma yapmışlardır. 323 öğrenci ile anket gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ve son sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Aktın, Karakuş ve Sağlam (2013) tarafından Sinop Üniversitesi'nde öğrenim gören öğretmen adayı öğrencilerin Sivas ilinin kültürel miras değerlerine yönelik farkındalık seviyelerini belirlemek amacıyla araştırma yapılmıştır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. 2. ve 3. sınıfta okuyan 328 öğrenci üzerine anket gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin ilgi düzeyleri ile farkındalık düzeyleri arasında bir paralellik olduğu tespit edilmiştir.

Dinç, Erdil ve Keçe (2011) tarafından, Uşak Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören üçüncü sınıf öğrencilerinin Uşak ilinin tarihi ve kültürel miraslarına olan ilgi ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik araştırma yapılmıştır. 560 lisans öğrencisi ile gerçekleştirilen araştırma sonucunda öğrencilerin tarihi-kültürel eserlere ilgi düzeylerinin yüksek, fakat bilgi ve farkındalıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere öğrencilerin kültürel miras farkındalığı, bilinirliği ve deneyimleri ile ilgili farklı zamanlarda çeşitli araştırmaların yapıldığı saptanmıştır. Bu çalışmaların üniversite öğrencilerine yönelik olmasında, kültürel miras farkındalığının genelde eğitimde özellikle de turizm eğitiminde önemli yer tutması gösterilebilir. Yapılan birçok araştırmada gençlerin genel olarak kültürel miras değerlerine yönelik ilgileri yüksek fakat bilgi düzeyleri ve farkındalıkları düşüktür. Bu değerlere yönelik deneyimleri oldukça azdır.

Yapılan araştırmaların sonuçları göz önüne alınarak bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler, Balıkesir ilinin somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerini bilmekte midir?
2. Öğrencilerin kültürel miras değerlerinin Balıkesir ili için önemi hakkında görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin kültürel miras değerlerinin bilinirliğinin artırılması için yapılması gerekenler hakkındaki görüşleri nelerdir?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu araştırma, Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin Balıkesir ilinin kültürel miras değerleri ile ilgili bilgisini ölçmek ve bu bilinirliği artırmak amacıyla yapılması gerekenler hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, öğrencilerin ilin kültürel mirası hakkında bilgi sahibi olmaları ve bu bilgiyi ilin turizminin gelişimi bakımından uygulamada kullanmaları açısından önem taşımaktadır. Kuva-yi Milliye şehri olan Balıkesir, zengin kültürel miras değerleriyle dikkat çeken bir yerleşim bölgesidir. Köklü bir tarihi geçmişi bulunan ilin somut ve somut olmayan birçok değere sahip olduğu fakat bu değerlerden çok azının turizm ile ön plana çıktığı ve daha çok bilindiği söylenebilir. Oysaki Balıkesir, kültür turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip olan ildir.

Araştırma için nicel araştırma yöntemi uygun görülmüştür. Araştırmanın verileri, 2024 Şubat ve Mart aylarında toplanmıştır. Araştırmanın evrenini Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri oluşturmuştur. Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrenci sayısı 1271'dir. Genellenebilecek örneklem sayısına erişebilmek amacıyla 384 anket rastgele örnekleme yöntemiyle dağıtılmış, anketler yüz yüze yapılmış ve analize uygun 348 anket incelemeye tabi tutulmuştur. Belirli evrenler için kabul edilebilir örnek büyüklükleri tablosuna göre yeterli

örnekleme ulaşıldığı anlaşılmıştır (Altunışık vd., 2012: 137). Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 23.01.2024 tarih ve 2024/01 sayılı toplantısında çalışmanın bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Anket sorularının oluşturması için ilgili yazın derinlemesine taranmıştır. Anket 4 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde Balıkesir ilinin turizm amaçlı öne çıkan somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin isimleri yer almaktadır. Üçüncü bölüm, kültürel miras değerlerinin önemine yönelik soruları ve dördüncü bölüm, kültürel miras değerlerinin bilinirliğine yönelik çeşitli soruları içermektedir. Balıkesir ilinin kültürel miras isimleri, Balıkesir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024) internet sayfasında yer alan kültürel miras öğelerinden faydalanılarak oluşturulmuştur. Kültürel miras değerlerinin Balıkesir için önemi ile ilgili soruların bir kısmı Gürdoğan Bayır ve Çengelci Köse (2019) tarafından yapılan çalışmadan yararlanılarak uyarlanmıştır. Araştırmanın diğer soruları yazarlar tarafından oluşturulmuştur. Balıkesir ilinin somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin bilinirliğini tespit etmek için "Hiç Bilmiyorum", "Biraz Biliyorum", "İyi Biliyorum" seçenekleri sunulmuştur. Öğrencilerin gözünden kültürel miras değerlerinin önemini belirlemek için Hiç Önemli Değil: 1 puan, Çok Önemli: 5 puan şeklinde 5'li Likert kullanılmıştır.

Araştırma sürecinde anket tekniği ile elde edilen veriler için; aritmetik ortalama, yüzde ve frekans analizi yapılmıştır. Balıkesir ilinin kültürel miras değerlerinin Balıkesir için önemi ölçeğinin güvenilirlik düzeyi için Cronbach's Alfa hesaplaması yapılmıştır. Tüm analizler için istatistik programı kullanılmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde yapılan ve araştırmaya dahil olan öğrencilere ilişkin bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Bireysel Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	N	(%)
Erkek	155	44,5
Kadın	193	55,5
Toplam	348	100
Yaş		
18-19 yaş	96	27,6
20-23 yaş	229	65,8
24 yaş ve üzeri	23	6,6
Toplam	348	100
Bölüm		
Turizm İşletmeciliği	49	14,1
Turizm Rehberliği	151	43,4
Gastronomi ve Mutfak Sanatları	102	29,3
Rekreasyon Yönetimi	46	13,2
Toplam	348	100
Sınıf		
1.sınıf	133	38,2
2.sınıf	31	8,9
3.sınıf	99	28,4
4.sınıf	85	24,4
Toplam	348	100
Balıkesirli Olma Durumu		
Evet	48	13,8
Hayır	300	86,2
Toplam	348	100

Tablo 1’de yer alan öğrencilerin demografik bilgileri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %55,5’ini kadınlar oluşturmaktadır. %65,8’i 20-23 yaş grubundadır. %43,4 ile turizm rehberliği bölümünde okuyan öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %86,2’si Balıkesirli değildir.

Tablo 2. Somut Olmayan Kültürel Miras Değerlerinin Bilinirliğine İlişkin Bulgular

Balıkesir iline ait somut olmayan kültürel miras değerleri	Hiç bilmiyorum (%)	Biraz biliyorum (%)	İyi biliyorum (%)	Standart sapma
Aşıklık Geleneği	83,0	15,8	1,1	0,414
Barana Geleneği	87,6	9,2	3,2	0,441
Yağcıbedir Halıları	52,3	35,3	12,4	0,698
Köy hayırları	57,5	25,9	16,7	0,759
Keçe Yapımı	64,7	27,6	7,8	0,633
Zili/ Sili Geleneği	65,8	27,6	6,6	0,612
Gönen İğne Oyası	74,7	20,4	4,9	0,556
Deve Oyunu	72,1	20,1	7,8	0,621
Tülü Tabak	72,7	16,7	10,6	0,670
Şayak-Aba Dokuma	89,4	8,3	2,3	0,398
Sarıbeyler Seferberlik Çöreği	78,7	13,2	8,0	0,607
Pamukçu Beldesi Erkek Oyunları	85,1	9,2	5,7	0,529

Tablo 3. Somut Kültürel Miras Değerlerinin Bilinirliğine İlişkin Bulgular

Balıkesir iline ait somut kültürel miras değerleri	Hiç bilmiyorum (%)	Biraz biliyorum (%)	İyi biliyorum (%)	Standart sapma
Zağnos Paşa Cami	3,7	19,0	77,3	0,519
Zağnos Paşa Hamamı	20,4	32,8	46,8	0,777
Yıldırım Cami	54,0	27,0	19,0	0,780
Alaca Mescit	52,3	27,0	20,7	0,794
Saatli Cami (Ayvalık)	56,3	22,1	21,6	0,812
Haydar Çavuş Cami (Bandırma)	75,9	18,1	6,0	0,576
Şahinler Köyü Cami (Burhaniye)	77,6	15,2	7,2	0,594
Kurşunlu Cami (Edremit)	67,8	21,3	10,9	0,681
Kasım Paşa Cami (Bigadiç)	78,4	14,7	6,9	0,585
Taksiyarhis Kilisesi (Ayvalık)	53,2	18,4	28,4	0,870
Ayışığı Manastırı (Ayvalık)	58,3	17,2	24,4	0,845
Güre Beldesi Kilise Kalıntısı (Edremit)	78,4	13,8	7,8	0,602
Yukarı Yapıcı Köyü Kirazlı Manastırı (Erdek)	80,2	12,6	7,2	0,584
H. Hüseyin Bey Köyü Kilisesi (Gönen)	82,8	13,5	3,7	0,491
Çınarlı Köyü Manastır Kalıntısı (Marmara Adası)	80,7	12,4	6,9	0,576
Ayazma Kilisesi	60,6	20,1	19,3	0,793
Kuvay-i Milliye Müzesi	18,4	24,1	57,5	0,779
Tahta Kuşlar Etnografya Müzesi (Akçay)	53,4	20,7	25,9	0,847
Sıdika Erke Etnografya Müzesi (Edremit)	78,4	12,9	8,6	0,619
Bandırma Arkeoloji Müzesi	67,5	21,6	10,9	0,682
Bigadiç Müze ve Kültür Evi	76,7	14,7	8,6	0,625
Gönen Mozaik Müzesi	79,6	13,2	7,2	0,586
Saraylar Köyü Açık Hava Müzesi (Marmara Adası)	83,3	11,8	4,9	0,517
Sevim ve Necdet Kent Kitaplığı (Ayvalık Alibey)	78,4	13,2	8,3	0,614
Balıkesir Gazeteciler Cemiyeti Basın Müzesi	79,3	12,4	8,3	0,611
Balıkesir Ulusal Fotoğraf Müzesi	66,7	22,4	10,9	0,682
Daskyleion Antik Kenti (Bandırma)	63,2	20,1	16,7	0,764
Antandros Antik Kenti (Altınoluk)	51,7	19,8	28,4	0,865
Kyzikos Antik Kenti (Kapıdağ)	54,6	22,7	22,7	0,820
Adramytteion Antik Kenti (Burhaniye-Karataş)	71,6	13,2	15,2	0,743
Prokonnessos Antik Kenti (Marmara Adası-Saraylar)	76,1	14,9	8,9	0,632
Ancyra Antik Kenti	77,9	13,5	8,6	0,621
Hadrianeia Antik Kenti	76,4	15,2	8,3	0,620
Astyra Antik Kenti	77,0	15,8	7,2	0,596
Thebe / Theb Antik Kenti	80,2	13,5	6,3	0,566
Artekaantik Kenti	83,0	14,7	2,3	0,449
Zeieia Antik Kenti	84,2	11,5	4,3	0,497
Perihharaxis Antik Kenti	83,9	12,6	3,4	0,476
Kereseion Antik Kenti	83,3	11,5	5,2	0,524
Attaneion Antik Kenti	80,7	14,1	5,2	0,537
Plakia Antik Kenti	83,6	12,4	4,0	0,493

Tablo 2' de araştırmaya katılan öğrencilerin Balıkesir iline ait olan ve bir kısmının ulusal envanterde yer aldığı somut olmayan kültürel miras değerlerini bilmedikleri tespit edilmiştir. "Hiç bilmiyorum" seçeneğine katılımın nispeten en yüksek olduğu somut olmayan kültürel değerleri; Şayak-Aba Dokuma (%89,4), Barana Geleneği (%87,6), Pamukçu Beldesi Erkek Oyunları (%85,1) şeklindedir. Öğrencilerin %16,7'si Köy Hayırlarını, %12,4'ü Yağcıbedir Halılarını, %10,6'sı Tülü Tabak'ı "iyi bildiklerini" belirtmişlerdir.

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğrencilerin Balıkesir iline ait olan somut kültürel miras değerlerini ne derece bildikleri gösterilmektedir. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin %77,3'ü merkezde bulunan Zağnos Paşa Camisini, Kuvayı Milliye Müzesini (%57,5) ve Zağnos Paşa Hamamını (%46,8) iyi bildikleri tespit edilmiştir.

Tablo 4. Kültürel Miras Değerlerinin Balıkesir İçin Öneme İlişkin Bulgular

Kültürel Miras Değerlerinin Balıkesir İçin Önemi ile İlgili Önergeler	N	X̄	Standart sapma
Ekonomik yarar sağlama bakımından	348	3,88	0,913
Turizmin gelişmesi bakımından	348	4,25	0,851
İlin ulusal alanda tanınırlığının artması bakımından	348	4,19	0,903
İlin uluslararası alanda tanınırlığının artması bakımından	348	4,13	0,937
İlin kültürel kimlik kazanması bakımından	348	4,23	0,920
Kültür aktarımını sağlaması bakımından	348	4,25	0,842
İlin geçmişini yansıtması bakımından	348	4,29	0,848
Kültürümüzün öğrenilmesi bakımından	348	4,30	0,819
İlimize ait değerlerin asırlar boyu yaşatılması bakımından	348	4,19	0,909
Bilinmeyen değerlerimizin ön plana çıkarılması bakımından	348	4,24	0,859
İlin tarihi ve kültürel dokusunun korunmasını sağlaması bakımından	348	4,25	0,886
İlin öz benliğinin kaybolmasını engellemesi bakımından	348	4,21	0,910
Genel Ortalama:4,20		Güvenilirlik: 0,87	

Tablo 4'te yer alan, öğrencilerin kültürel miras değerlerinin Balıkesir için önemi ile ilgili önermelere verdiği yanıtların ortalamaları incelendiğinde, tüm önermeler için "çok önemli" seçeneğine katılımın yüksek olduğu görülmektedir. Özellikle, "Kültürümüzün öğrenilmesi bakımından" önermesinin ($X̄= 4,30$), "İlin geçmişini yansıtması bakımından" önermesinin ($X̄= 4,29$), "Kültür aktarımını sağlaması bakımından", "Turizmin gelişmesi bakımından", "İlin tarihi ve kültürel dokusunun korunmasını sağlaması bakımından" önermelerinin ($X̄= 4,25$) ortalamalarının diğerlerine göre nispeten yüksek olduğu görülmektedir. "Ekonomik yarar sağlama bakımından" önermesinin ortalaması da oldukça yüksek ($X̄= 3,88$) olmasına rağmen diğerler önermelere göre bu önermeye katılımın biraz daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Kültürel Miras Unsurlarının Öğrenildiği Kaynağa İlişkin Bulgular

Kaynak	N	(%)
Okulum	194	55,7
Arkadaşlarım	56	16,1
Ailem	42	12,1
Özel ilgilim	31	8,9
Diğer	25	7,2
Toplam	348	100

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin ilin kültürel miras unsurlarını öğrendiği kaynağın öncelikle “okulum” olduğu (%55,7) görülmektedir. Öğrenciler, %7,2’lik orana sahip olan diğer seçeneğinde kültürel miras değerlerini “internet, sosyal medya, kitap ve kütüphane” den öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Kültürel Miras Unsurlarının Bilinirliğinde Etkili Olan Paydaşlara İlişkin Bulgular

Paydaş	N	(%)
Yerel halk	156	44,8
Üniversite	78	22,4
Yerel yöneticiler	72	20,7
STK	14	4,0
Yerel basın	14	4,0
GMKA	6	1,7
İlköğretim ve liseler	4	1,2
TKDK	1	0,3
Diğer	3	0,9
Toplam	348	100

Tablo 6’ya göre, Balıkesir iline ait kültürel miras değerlerinin bilinirliğinin artmasında en önemli paydaş yerel halk (%44,8) olarak belirlenmiştir. Bunu %22,4 ile üniversite seçeneği takip etmektedir. Yerel yöneticiler için katılım oranı %20,7 olmuştur. Öğrenciler diğer (%0,9) seçeneğinde ise, ilin kültürel miras unsurlarının bilinirliğinin artması için en önemli paydaş olarak “sosyal medya” yazmışlardır.

Tablo 7. Kültürel Miras Değerlerinin Bilinirliğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Bulgular

Önermeler	N	(%)
Bu unsurlar turizme kazandırılmalıdır.	205	58,9
Bu unsurları ön plana çıkarmaya yönelik sergi, spor, festival gibi kültürel etkinlikler düzenlenmelidir.	65	18,7
Bu unsurların daha fazla tanıtımı yapılmalıdır.	59	17,0
Bu unsurlara yönelik konferans, sempozyum gibi bilimsel etkinlikler düzenlenmelidir.	16	4,6
Diğer	3	0,9
Toplam	348	100

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin ilin kültürel miras değerlerinin bilinirliğini artırmak için “bu unsurlar turizme kazandırılmalıdır.” seçeneğine katılım oranının oldukça yüksek (%58,9) olduğu görülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Her şeyi çok hızlı tükettiğimiz bu zamanda toplumların kültürel miras değerlerine sahip çıkması adeta bir zorunluluk haline gelmiştir. Kültürel miras olarak aktarılan değerlerin kaybolması, unutulması toplumların kimliğinin silinmesine neden olmaktadır. Kültürel miras, bir toplumun

yaratmış olduğu değerlerin, inançların bugüne ve gelecek nesillere aktarılması bakımından oldukça önemlidir. Günümüzün küreselleşen dünyasına kimliklerini kaybetmeden, kültürel miras unsurlarına sahip çıkarak uyum sağlayan ülkelerin çok daha ileri seviyelerde olduğu söylenebilir. Kültürel miras değerleri turizm sektörü açısından da oldukça önemlidir. Kültürel miras unsurlarına sahip çıkarak değerleriyle pazarlamasını gerçekleştiren ülkeler turizm pastasından daha fazla pay almaktadır. Turistlerin kültür turizmine artan ilgisi kültür turizmi açısından popüler ülkelerin hem daha çok turist çekmesini hem ekonomik kazanç sağlamasını bunu sağlarken de kültürel miras değerlerini korumasını mümkün hale getirmiştir.

Somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerine sahip çıkmak sadece belirli kesimlerin üzerine düşen bir görev değildir. Toplumunu oluşturan herkesin sahip olduğu değerleri bilmesi ve sahip çıkması görevidir. Kültürel mirasın önemi ile ilgili bilinç çocukluktan itibaren oluşturulmalıdır. Kültürel miras bilinci oluşturmada ve kültürel mirasın nesilden nesile aktarılmasında eğitimin (Dönmez ve Yeşilbursa, 2014: 429) önemi büyüktür. Bu önemin anlaşılmasıyla birlikte küresel bir uygulama olarak bütün eğitim sistemlerinde yer almaya başlamıştır. Özellikle kültürel değerlerin aktarımında özellikle gençler gönüllü taşıyıcı olarak görülmektedir. Çelepi (2016: 20), Türkiye’de kültürel miras aktarımının gönüllü taşıyıcılarının giderek azalmaya başladığını ve sağlıklı bir şekilde aktarımın olmadığını belirtmektedir. Bu düşünceden yola çıkarak özellikle turizm eğitimi alan gençler hedef alınarak araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, öğrencilerin öğrenim gördükleri ve zengin kültürel miras değerlerine sahip il olan Balıkesir’in somut ve somut olmayan kültürel miras değerlerinin çoğunu bilmedikleri tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, Cihangir ve Köksal (2019) ve Mancı (2019) tarafından yapılan araştırmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerin somut kültürel miras eserlerinden merkezde bulunan Zağnos Paşa Camisini, Kuvayi Milliye Müzesini ve Zağnos Paşa Hamamını “iyi bildikleri” tespit edilmiştir. Buluk (2017) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin Çanakkale il merkezinde bulunan tarihi yapıları bildikleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar bu araştırmanın sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Öğrenciler tarafından somut olmayan kültürel miras unsurların bilinirliği de oldukça düşüktür. Somut olmayan kültürel miras değerlerinin bilinirliğine yönelik Soybalı vd., (2022) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Oysa ki Balıkesir ili, ankette de yer alan ulusal envanterdeki somut olmayan kültürel miras değerlerinin dışında kaybolmaya yüz tutmaya başlayan çok zengin somut olmayan kültürel miras değerlerine sahiptir. Birer kültür turizmi elçisi olan gençlerin daha çok eseri bilmesi gerekmektedir. Gençlere kültürel miras değerlerinin Balıkesir için önemi sorulmuş böylelikle genel kültürel mirasın önemi hakkında da görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen yanıtlardan ortaya çıkan sonuç olarak gençler de kültürel miras değerlerini; kültürün öğrenilmesi, toplumun geçmişini yansıtması, kültür aktarımını sağlaması ve turizmin gelişmesi bakımından bir araç olarak görmektedir. Turizm eğitimi alan gençler bildikleri kültürel miras değerini ise “okuldan” öğrendiklerini belirtmişlerdir. Kültürel miras değerlerinin bilinirliğinin artması için en önemli paydaşın “yerel halk” görüldüğü tespit edilmiştir. Gençler, bu değerlerin turizme kazandırılması ile bilinirliğinin artacağını düşünmektedir. Ayrıca, bu unsurları ön plana çıkarmaya yönelik sergi, spor, festival gibi kültürel etkinlikler düzenlenmesi ve daha fazla tanıtım yapılması gerektiği görüşündedirler.

Gençlere kültürel miras değerlerini daha fazla anlatmak, daha fazla geziler düzenlemek ve mezun olana kadar çoğunun gerekli donanıma sahip olmalarını sağlamak gerekmektedir. Öğrencilerin okudukları şehir hakkında bilgi sahibi olabilmeleri için ders açılabilir. Verilen dersler içerisinde kültürel miras konusu ağırlıklı işlenebilir ve Balıkesir’in kültürel miras unsurları anlatılabilir. Üniversite düzeyinde Balıkesir iline ait somut ve somut olmayan kültürel miras unsurlarının tanıtımına yönelik öğrencilerin katılacağı resim, şiir, kısa film, fotoğraf gibi

yarışmalar düzenlenebilir. Bu yıl "Geçmişten Günümüze Balıkesir'in Kültürel Mirası" isimli uluslararası sempozyumun ikincisi düzenlenmiştir. Bu tür etkinliklere öğrencilerin dinleyici olarak katılımını sağlamak ve öğrencileri bu etkinlikler için görevlendirmek gerekmektedir. Üniversite bünyesinde bir kulüp kurulmalı ve özellikle üniversiteye yeni gelen öğrencilere Balıkesir'in kültürel miras değerleri hakkında bilgiler verilmeli ve Balıkesir ili tanıtılmalıdır. Balıkesir'in gelenek ve göreneklerini, kültürel miras değerini tanıtıcı kısa metraj filmler çekilerek sosyal medyada paylaşımı yapılmalıdır. Yerel halk kültürel miras değerlerinin bilinirliğinin artmasında en etkili paydaş olarak görülmüştür. Öncelikle yerel halkın somut ve somut olmayan miras değerlerini bilmesi ve sahip çıkması gerekmektedir. Özellikle öğrencilerin sıklıkla gittikleri restoranlarda Balıkesir'in kültürel miras sayılan yiyecek ve içeceklerini menülerine almaları ve hikayeleriyle tanıtılmaları gerekmektedir. Örneğin, Sarıbeyler Seferberlik Çöreği gibi Balıkesir'in önemli kültürel mirasının restoranlarda tanıtımının yapılması gerekmektedir. Bunun gibi Balıkesir'e özgü birçok değer halkın desteğiyle ön plana çıkarılmalıdır.

Bu araştırma sadece Turizm Fakültesi öğrencileri ile sınırlı gerçekleştirilmiştir. Balıkesir Üniversitesi'nin diğer bölümlerinde okuyan öğrenciler araştırmaya dahil edilip daha kapsamlı bilgilere ulaşılabilir ve bölümler arası karşılaştırmalar yapılabilir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu 23.02.2024 tarih ve 2024/01 sayılı karar numarası ile izin alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Ablak, S., Dikmenli, Y. ve Çetin, T. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kırşehir'in Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıkları, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2):171-186.
- Aktın, K., Karakuş, H. ve Sağlam, H. (2013). Sinop Üniversitesi Öğretmen Adaylarının Sinop İline Ait Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalık Düzeyleri, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7): 37-59.
- Akpirinç, E. ve Mancı, A. R. (2019). Yerel Halkın Kültürel Miras Farkındalığı ve Deneyimi: Şanlıurfa Örneği, *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2): 245-260.
- Altunışık, R., Coskun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2021). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (7.Basım), Adapazarı: Sakarya Yayıncılık.
- Ar, H. (2015). *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunmasında Turist Rehberlerinin Rolü*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Bahtiyar Karadeniz, C., Sarı, S. ve Kabacık, M. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Ordu İlinin Doğal ve Kültürel Turistik Çekiciliklerine İlişkin Farkındalık ve Deneyimleri, *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(19): 667-684.
- Bal, F. (2021). *Yerel Halkın Kültürel Mirasa Yönelik Farkındalık Düzeyi: Diyarbakır İli Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Batman.

Belber, B. G. ve Sözbilen, G. (2019). Turizm Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinlikleri İçerisinde Somut Olmayan Kültürel Miras (Soküm) Unsurlarının Yeri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(2):897-916.

Bujdosó, Z., Dávid, L., Tozsér, A., Kovács, G., Major-Kathi, V., Uakhitova, G., Katona, P. and Vasvári, M. (2015). Basis of Heritagization and Cultural Tourism Development, *Procedia Soc. Behav. Sci*, 188: 307–315.

Buluk, B. (2017). Turizm Lisans Öğrencilerinin Kültürel Miras Farkındalıkları: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği, *Uluslararası Turizm ve Kültürel Miras Kongresi*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.5-8 Ekim 2017.Muğla. s.148.

Can, M. (2009). *Kültürel Miras ve Müzecilik Çalışma Raporu*. Kültür ve Turizm Bakanlığı, (Online) <https://teftis.ktb.gov.tr/Eklenti/1279,muserrefcanpdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 24.02.2023).

Cernicova-Buca, M., Pevnaya, M.V., Fedorova, M. and Bystrova, T. (2022). Students' Awareness of the Local Cultural and Historical Heritage in Post-Communist Regional Centers: Yekaterinburg, *Gyumri, Timisoara. Land*, 11(9):1443-1460.

Cihangir, M. ve Köksal, S. (2019). Gençliğin Kültürel Miras Algısı: Osmaniye Yöresi İçin Ankete Dayalı Bir Değerlendirme, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(4): 266-277.

Çakmak, T. (2023). *Ortaokul Bilem Öğrencilerinin Somut Olmayan Kültürel Mirasa Yönelik Tutum ve Farkındalıklarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi: Bursa.

Çelepi, M. S. (2016). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Üniversite Gençliği, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(3):15-35.

Demir, Y. (2023). Kültürel Miras Farkındalık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1):44-56.

Dinç, E. ve Keçe M. E. M. (2011). Uşak Üniversitesi Öğrencilerinin Tarihi ve Kültürel Eserler Hakkındaki İlgi ve Farkındalıklarının İncelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2): 267-285.

Doğaner, S. (2003). Miras Turizminin Coğrafi Kaynakları ve Korunması, *Coğrafi Çevre Koruma Turizm Sempozyumu*, Ege Üniversitesi 16-18 Nisan 2003. İzmir. ss.1-8.

Dönmez, C. ve Yeşilbursa, C. C. (2014). Kültürel Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Yönelik Tutumlarına Etkisi. *İlköğretim Online*, 13 (2): 425-442.

Emekli, G. (2012). Kültür Mirasının Turizm Aracılığı ile Değerlendirilmesi: Kültürel Turizm ve İzmir. Buca İlçesinin Ekoturizm ve Kültür Turizmi Sektör Analizi Projesi, Kültür Turizmi Çalıştay,8 Şubat 2012, İzmir Kalkınma Ajansı-Buca Belediyesi, Buca.

Güdü Demirbulat, Ö., Saatçi, G. ve Avcıkurt, C. (2015). Bursa'nın Somut Kültürel Varlıklarına Yönelik Öğrencilerin Algıları: Harmancık MYO Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, (12): 62-86.

Güneş, E. ve Alagöz, G. (2018). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kültürel Miras Tutumları Üzerine Bir Araştırma, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(29): 753-777.

Gürdoğan Bayır, Ö. ve Çengelci Köse, T. (2019). Kültürel Miras ve Korunmasına İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri, *Kastamonu Education Journal*, 27(4): 1827-1840.

- Gök, T. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Farkındalığını Değerlendirmede Önem-Performans Analizinin (ÖPA) Kullanımı, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2):326-327.
- Harman Aslan, E. ve Diker, M. (2023). Gençlerin Somut Kültürel Miras Farkındalığı: Erasmus + Projesi Deneyiminden Perspektifler, *Artium*, 11(1):13-32.
- Kültürel Mirasın Korunması (2014). İSMEP Rehber Kitaplar, [Online]
https://www.ipkb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/ISMEP6_KC3BCltC3BCrelMirasC4B1nKorunmasC4B1.pdf [Erişim Tarihi: 14.10.2023].
- Karaca Yılmaz, Ş., Şahbudak, E., Akkuş, G. ve Işkın, M. (2017). Kültürel Miras Farkındalığı: Cumhuriyet Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama Çalışması, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 9(16): 80-101.
- Keçe, M. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Ankara'nın Tarihi ve Kültürel Turizm Değerlerine Yönelik İlgi ve Farkındalıkları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16 (1):131-149.
- Kocakaya, E. ve Dönmez, Y. (2022). Z Kuşağının Kültürel Miras Algısı: Safranbolu Örneği, *Anasay Dergisi*, 6(21):119-140.
- Köroğlu, Ö., Ulusoy Yıldırım, H. ve Avcıkurt, C. (2018). Kültürel Miras Kavramına İlişkin Algıların Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi, *Turizm Akademik Dergisi*, 5(1): 98-113.
- Mancı, A.R. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Farkındalığı ve Deneyimleri: Harran Üniversitesi Örneği- Şanlıurfa, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4):1164-1177.
- Meydan Uygur, S. ve Baykan, E. (2007). Kültür Turizmi ve Turizmin Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri. *Journal of Commerce*, (2): 30-49.
- Mokrane, H. ve Halaç, H. H. (2022). Anadolu Üniversitesi Uluslararası Öğrencilerinin Eskişehir'in Kültürel Miraslarına Ait Farkındalık Düzeyleri, *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 8 (1):112-125.
- Negiz, N. (2017). Kentlerin Tarihsel Sürdürülebilirliğinde Kültürel Miras: Önemi ve Değeri Üzerine Düşünmek, *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1):159-172.
- Oğuz, E.S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı, *Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2): 125-126.
- Öksüz Kuşçuoğlu, G. ve Taş, M. (2017). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Akademi Dergisi*,2(1): 58-67.
- Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002), Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2): 1-14.
- Prott, L., and O'Keefe, P. (1992). Cultural Heritage' or 'Cultural Property'? , *International Journal of Cultural Property*, 1(2): 307-320.
- Sağ, Ç. ve Ünal, F. (2019). Öğrencilerin Somut Olmayan Kültürel Mirasa İlişkin Farkındalıklarının Belirlenmesi, *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4):1550-1560.
- Soybalı, H. H., Çoban, E. ve Türkoğlu, T. (2022). Turizm Rehberliği Bölümü Öğrencilerinin Somut Olmayan Kültürel Miras Değerlerine Yönelik Bilgi, Deneyim ve Tutumlarının Belirlenmesi, *Turist Rehberliği Dergisi*, 5(2): 161-181.

Srivastava, S. (2015). A Study of Awareness of Cultural Heritage among the Teachers at University Level, *Universal Journal of Educational Research*, 3(5): 336-344.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2024), <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 11.02.2024.).

Türker, A. ve Çelik, İ. (2021). Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurlarının Turistik Ürün Olarak Geliştirilmesine Yönelik Alternatif Öneriler, *Yeni Fikir Dergisi*, 4(9): 86-98.

Uçar, M. (2014). İlköğretim Düzeyinde Kültür Varlığı ve koruma Konularındaki Eğitiminin Etkinliği ve Sivil Toplum Örgütlerinin Eğitime Katkısının Değerlendirilmesi, *Megaron*, 9(2): 85-97.

UNESCO (2003). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi, [Online]

<https://ich.unesco.org/doc/src/00009-TR-PDF.pdf> [Erişim Tarihi: 12.11.2023]

Uysal, K. (2018). *Kültürel Mirasın Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi* İznik Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.

Yaşarsoy, E., Koç, D. ve Ulema, Ş. (2021) Kültürel Miras Farkındalığı: Kastamonu Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Kastamonu Üniversitesi Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2): 1301-1302.